

Rozdział 3

Analiza SWOT

[I] — infrastruktura, środowisko oraz kwestie przestrzenno-terytorialne,

[G] — gospodarka i innowacyjność,

[S] — zasoby ludzkie, równość szans oraz kwestie społeczne.

Opracowując analizę SWOT wykorzystano materiały przedstawione w części diagnozującej niniejszego opracowania, analizę SWOT przeprowadzoną w ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Gorzyce, a także materiały zebrane podczas spotkania z partnerami społecznymi, które odbyło się 15 stycznia 2008.

3.1 Mocne Strony

- atrakcyjne usytuowanie geograficzne w bezpośrednim sąsiedztwie granicy z Czechami oraz ośrodków aglomeracyjnych na Śląsku i w Czechach [I],
- korzystne położenie komunikacyjne (2 zjazdy z autostrady A1 w bliskiej odległości) [I],
- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych łączących przejście graniczne w Chałupkach z Katowicami i resztą kraju oraz szlak komunikacyjny Opole <-> Racibórz <-> Pszczyna <-> Kraków [I],
- duże zróżnicowanie morfologiczne terenu oraz znaczna lesistość wpływające na podniesienie atrakcyjności krajobrazowej miejscowości [I],
- dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa [I],
- niski udział terenów zdegradowanych i nieużytków w całkowitej powierzchni miejscowości [I],
- dobrze rozwinięta sieć ścieżek rowerowych [I],
- duże walory krajobrazowe miejscowości (Szwajcaria Czyżowicka, Aleja Czerwonych Dębów, gład narzutowy) [I],
- korzystne warunki dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego (stosunkowo niskie ceny działek budowlanych oraz ich atrakcyjna lokalizacja) [I, S],
- bogata oferta w zakresie terenów inwestycyjnych — Strefa Aktywności Gospodarczej na terenie miejscowości [I, G],

3.2. SŁABE STRONY

- największa ilość przedsiębiorców w całej gminie [I],
- prężnie działający Wiejski Dom Kultury pełniący funkcję centrum kulturalnego miejscowości [I, S],
- dostępność placówek edukacyjnych na terenie miejscowości (przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum) [I, S],
- bogata infrastruktura społeczna [I, S],
- konkurencyjna pod względem poziomu oferta edukacyjna [S],
- śląski etos pracy cechujący mieszkańców [S],
- chłonny rynek pracy na terenie miejscowości [S, G],
- wysoki poziom aktywności społecznej mieszkańców [S],
- dobrze rozwinięta współpraca międzysrodowiskowa (mieszkańcy, przedsiębiorcy, władze gminy) [S],
- Picnic Country — cykliczna impreza kulturalna o zasięgu ponadlokalnym [S],
- największa dynamika przyrostu populacji w gminie [S].

3.2 Słabe strony

- pogarszający się stan infrastruktury drogowej i brak wystarczających środków na prace remontowo-modernizacyjne [I],
- niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji rozdzielczej i deszczowej [I],
- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura ochrony zdrowia [I],
- zbyt mała ilość obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [I],
- konieczność przeprowadzenia prac remontowo-modernizacyjnych w placówkach oświatowych i kulturalnych [I],
- brak obiektu bądź placu spełniającego funkcję centrum miejscowości [I],
- brak chodników wzdłuż niektórych ulic wpływający na pogorszenie poziomu bezpieczeństwa pieszych [I],
- brak skwerów, zagospodarowanych terenów zielonych oraz innych elementów podnoszących atrakcyjność przestrzeni publicznej [I, S],
- niewystarczająca promocja miejscowości w skali powiatu [S, G],
- ruch turystyczny na niezadowalającym poziomie — zbyt słabe wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych miejscowości [G].

3.3 Szanse

- bliskość granicy czeskiej jako szansa dla rozwoju kontaktów handlowych,
- dostępność środków unijnych umożliwiająca finansowanie inicjatyw podejmowanych przez jednostki samorządowe a także przedsiębiorstwa prywatne oraz organizacje pozarządowe,
- rozwój miast sąsiadujących jako dodatkowa szansa na przyciągnięcie turystów i inwestorów,
- nasilające się zjawisko rozwoju osadnictwa poza centrami miast,
- dobrze rozwinięta baza szkolnictwa średniego i akademickiego w regionie umożliwiająca dostęp do wykwalifikowanego zasobu kadrowego dla prężnie działających firm,
- postępująca zmiana modelu zachowań społecznych (wzrost aktywności na rynku pracy: samozatrudnienie, mobilność pracowników),
- rosnący stopień świadomości edukacyjnej młodzieży,
- korzystna sytuacja gospodarcza kraju i regionu skutkująca ciągłą poprawą warunków na rynku pracy,
- rozwój infrastruktury komunikacyjnej w regionie oraz w całym kraju, a także w Czechach (A1, rozwój lotnisk, program ODRA 2000),
- postępująca informatyzacja ułatwiająca dostęp do zasobów informacyjnych,
- działania na szczeblu centralnym zmierzające do ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej.
- poprawiający się dostęp do kredytów oraz innych instrumentów finansowych dla przedsiębiorców oraz osób prywatnych.

3.4 Zagrożenia

- brak wystarczających środków w budżecie gminy w stosunku do potrzeb miejscowości,
- migracje zarobkowe pracowników za granicę lub do miast ościennych,
- niska świadomość ekologiczna przejawiająca się stosowaniem najtańszych, nieekologicznych rozwiązań w zakresie ogrzewania i gospodarki odpadami,
- brak stabilności przepisów prawnych w zakresie wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw,
- bierność grup społecznych szczególnie zagrożonych negatywnymi procesami społecznymi,
- pogłębiające się zjawisko polaryzacji społecznej.

Rozdział 4

Planowane kierunki rozwoju i główne zadania do roku 2015

4.1 Cel strategiczny oraz priorytety i kierunki rozwoju miejscowości

Kompleksowa analiza stanu obecnego na terenie miejscowości Czyżowice, skonfrontowana z głównymi celami rozwoju Gminy Gorzyce, zdefiniowanymi w Strategii Rozwoju Gminy Gorzyce do roku 2015 oraz opiniami mieszkańców miejscowości uzyskanymi podczas konsultacji społecznych, umożliwiła sformułowanie Celu Strategicznego dla Miejscowości Czyżowice: **CS — Osiągnięcie spójnego rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości dzięki efektywnemu wykorzystaniu potencjału mieszkańców oraz sprawnemu połączeniu roli lokalnego ośrodka przedsiębiorczości z funkcją turystyczno-rekreacyjną.** Dążenie do osiągnięcia Celu Strategicznego będzie równoznaczne ze stopniową realizacją trzech zasadniczych priorytetów, odpowiadających poszczególnym sferom funkcjonowania miejscowości:

- *P1 — poprawa warunków życia mieszkańców oraz wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez ożywienie infrastrukturalno-architektoniczne miejscowości [sfera przestrzenna],*
- *P2 — utrzymanie wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości oraz rozwój przedsiębiorczości lokalnej [sfera gospodarcza],*
- *P3 — stworzenie sprzyjających warunków dla pełnego rozwoju kapitału ludzkiego miejscowości oraz przeciwdziałanie negatywnym procesom społecznym [sfera społeczna].*

Określone powyżej priorytety rozwoju miejscowości mają charakter komplementarny i jedynie ich zintegrowana realizacja umożliwi osiągnięcie Celu Strategicznego. Zdefiniowanym priorytetom, kształtującym wizję przyszłego rozwoju miejscowości, odpowiada 10 kierunków działania, które z kolei będą realizowane za pomocą konkretnych działań i projektów. Wyodrębnione kierunki działania przedstawiają się następująco:

- K1 — modernizacja infrastruktury technicznej i układu komunikacyjnego,
- K2 — uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej,
- K3 — budowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej i edukacyjnej,

4.2. PROJEKTY KLUCZOWE

- K4 — tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej,
- K5 — podnoszenie atrakcyjności turystycznej miejscowości,
- K6 — wzmocnianie postaw i inicjatyw prospołecznych,
- K7 — efektywne wykorzystanie potencjału mieszkańców,
- K8 — aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych,
- K9 — propagowanie aktywnego stylu życia i aktywizacja kulturalna mieszkańców,
- K10 — kształtowanie tożsamości lokalnej mieszkańców.

4.2 Projekty kluczowe

Poszczególne kierunki działania będą wdrażane poprzez konkretne projekty realizowane na terenie miejscowości. Lista kluczowych projektów na nadchodzące lata przedstawia się następująco: Powyższa lista obejmuje jedynie przedsięwzięcia przewidziane w planach budżetowych gminy na nadchodzące lata. Oprócz nich, do realizacji celów i kierunków rozwoju miejscowości zarysowanych powyżej, przyczyniały się będą również działania o charakterze cyklicznym, regularnie realizowane w Czyżowicach, takie jak: Picnic Country, dożynki gminne, imprezy i działania podejmowane przez Wiejski Dom Kultury. Ponadto, długofalowe plany rozwoju miejscowości obejmują także szereg inwestycji funkcjonujących w chwili obecnej na poziomie koncepcyjnym. Najistotniejszą wśród koncepcji o istotnym znaczeniu dla rozwoju miejscowości będzie stworzenie i zagospodarowanie miejsca pełniącego funkcję centrum miejscowości. Spośród projektów kluczowych wymienionych w powyższej tabeli, jako główną inwestycję należy postrzegać modernizację oraz wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury. Szczegółowy opis tego projektu znajduje się dalszej części niniejszego dokumentu.

4.2. PROJEKTY KLUCZOWE

Tablica 4.1: Projekty kluczowe

Lp.	Nazwa	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Szacunkowa wartość w PLN	Źródło pozyskania
1	Wykonanie dokumentacji projektowej budowy drogi gminnej ul. Nowa –dojazd do strefy przemysłowej	Dokumentacja techniczna	Budowa drogi gminnej – zaspokojenie potrzeb mieszkańców wsi	2008	30 000,00	Budżet Gminy, Regionalny Program Operacyjny Woj. Śląskiego
2	Budowa drogi gminnej – ul. Nowa	Bezpieczeństwo mieszkańców, zaspokojenie potrzeb społecznych	Nowa droga służąca mieszkańcom całej Gminy	2008-2010	5 194 587,69	Regionalny Program Operacyjny Woj. Śląskiego, Budżet Gminy
3	Ukończenie przebudowy drogi gminnej – ul. Wiejska	Bezpieczeństwo mieszkańców, zaspokojenie potrzeb społecznych	Wyższy standard drogi gminnej	2008	286 000,00	Budżet Gminy
4	Wykonanie projektu przebudowy ul. Dworcowej	Dokumentacja techniczna	Przebudowana droga gminna służąca mieszkańcom wsi	2008	20 000,00	Budżet Gminy
5	Przebudowa ul. Dworcowej	Bezpieczeństwo mieszkańców, zaspokojenie potrzeb społecznych	Wyższy standard drogi gminnej	2008-2012	1 700 000,00	Źródła zewnętrzne, Budżet Gminy
6	Oświetlenie uliczne po modernizacji sieci energetycznej	Poprawa widoczności, zaspokojenie potrzeb społecznych	Bezpieczeństwo mieszkańców,	2008-2009	25 000,00	Budżet Gminy
7	Modernizacja budynku WDK wraz z wyposażeniem	Zaspokojenie potrzeb kulturalno-rozrywkowych mieszkańców	Zagospodarowanie wolnego czasu mieszkańców	2008-2009	390 751,45	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Budżet Gminy
8	Kontynuacja rozbudowy gimnazjum wraz z wyposażeniem	Wzrost jakości kształcenia, stworzenie korzystnych warunków do rozwoju społeczeństwa, usuwanie barier dla niepełnosprawnych	Gimnazjum o standardzie europejskim służące uczniom i nauczycielom	2008-2010	2 542 687,54	Regionalny Program Operacyjny Woj. Śląskiego, Budżet Gminy
9	Odwodnienie terenów strefy przemysłowej	zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców	Osuszenie terenu	2008	110 800,00	Źródła zewnętrzne, Budżet Gminy
10	Przebudowa drogi gminnej ul. Śródkowej	Bezpieczeństwo mieszkańców, zaspokojenie potrzeb społecznych	Wyższy standard drogi gminnej	2010-2012	3 000 000,00	Źródła zewnętrzne, Budżet Gminy
11	Budowa chodnika przy ul. Wiejskiej	Bezpieczeństwo mieszkańców, zaspokojenie potrzeb społecznych	Zapewnienie bezpieczeństwa i pozytywnego wizerunku sołectwa	2009-2010	35 000,00	Budżet Gminy
12	Odbudowa rowów	Poprawa jakości środowiska naturalnego, minimalizacja zanieczyszczeń	Melioracja terenu	2014-2015	120 000,00	Budżet Gminy

Część II

Charakterystyka planowanej inwestycji

Rozdział 5

Opis przedsięwzięcia głównego

5.0.1 Wiejski Dom Kultury w Czyżowicach

Wiejski Dom Kultury w Czyżowicach rozpoczął swoją działalność w maju 1993 roku. WDK w Czyżowicach jest placówką funkcjonującą jako Jednostka Organizacyjna Gminy Gorzyce. WDK dysponuje salą widowiskową na 250 osób wraz z zapleczem kuchennym, salą kameralną na 50 osób w której obecnie funkcjonuje kawiarenka internetowa, salą dyskotekową i dwoma kawiarenkami, oraz parkiem z odnowioną muszlą koncertową i placem zabaw. W placówce mieści się także biblioteka. WDK organizuje cykliczne, sezonowe akcje dla dzieci: "Akcja Lato" i "Akcja Zima", a liczne imprezy kulturalne przyciągają do domu kultury nie tylko mieszkańców Czyżowic. Do zajęć stałych, regularnie odbywających się w Domu Kultury zaliczyć można w chwili obecnej:

- próby dziecięcego zespołu tanecznego,
- treningi taekwondo,
- próby zespołów muzycznych,
- zbiórki harcerskie,
- zajęcia aerobic,
- próby Grupy Śpiewaczej „Czyżowianki“,
- próby chóru „Moniuszko“,
- spotkania lokalnego koła Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- zajęcia plastyczno-techniczne dla dzieci,
- kurs tańca towarzyskiego dla dorosłych,
- warsztaty malarstwa oraz rzeźby w glinie,
- koło tenisa stołowego,
- treningi bilarda.

Co istotne, Dom Kultury jest również siedzibą i miejscem spotkań członków Stowarzyszenia Aktywności Lokalnej „Perspektywa“, którego nadrzędnym celem jest aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego. Ponadto, w WDK Czyżowice swoje siedziby

mają: Koło Gospodyń Wiejskich, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Rada Sołecka, chór „Moniuszko“, dzielnicowy na teren sołectwa Czyżowice. W placówce mieści się również harcówka miejscowej drużyny harcerskiej. WDK w Czyżowicach współpracuje z wieloma organizacjami i instytucjami z terenu gminy Gorzyce, takimi jak:

- Urząd Gminy Gorzyce,
- Rada Sołecka,
- przedszkola,
- szkoły podstawowe,
- gimnazja,
- kluby sportowe,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- parafie.

We współpracy z ww. instytucjami WDK organizuje imprezy cykliczne, do których należą między innymi: Dzień Babci i Dziadka, wieczornice, Dzień Matki, Dzień Seniora, Barbórki, turnieje skata, festyny w muszli koncertowej. Ponadto, WDK organizuje również imprezy i przedsięwzięcia mające charakter jednorazowych wydarzeń. Poprzez organizację imprez o zasięgu powiatowym i wojewódzkim, WDK prowadzi stałą współpracę z osobami niepełnosprawnymi zrzeszonymi w warsztatach terapii zajęciowej w domach pomocy społecznej oraz ośrodkach wsparcia. Dzięki swoim intensywnym działaniom, Wiejski Dom Kultury w Czyżowicach bardzo skutecznie spełnia swoją rolę kulturalnego centrum miejscowości. Na uwagę zasługuje fakt, iż dzięki różnorodności podejmowanych działań, placówka przyciąga zarówno dzieci i młodzież, jak i starsze pokolenia mieszkańców Czyżowic, a także osoby spoza miejscowości. Co istotne, sale w WDK Czyżowice są również wynajmowane jako miejsce, gdzie organizowane są różnego rodzaju uroczystości (komunie, wesela, imprezy okolicznościowe). Przychody z wynajmu przeznaczone są na bieżące utrzymanie i funkcjonowanie placówki. Dzięki temu, możliwe jest efektywne prowadzenie Domu Kultury, przy jednoczesnym zachowaniu niskiego obciążenia budżetu gminy ze strony koniecznych nakładów na WDK Czyżowice.

5.0.2 Uzasadnienie i zakres rzeczowy projektu

W związku z pogarszającym się stanem technicznym obiektu, władze gminy w porozumieniu z dyrektorem WDK oraz środowiskami lokalnymi, podjęły decyzję o realizacji działań, które pozwolą placówce zachować status miejsca ogniskującego życie kulturalne społeczności lokalnej. Aby utrzymać sprawne działanie Wiejskiego Domu Kultury w Czyżowicach, podjęto decyzję o przeprowadzeniu najpilniejszych prac remontowo-modernizacyjnych oraz postanowiono placówkę doposażyć w niezbędne sprzęty oraz wysokiej jakości aparaturę nagłaśniającą. W ramach projektu przewidziano następujące działania:

Tablica 5.1: Zakres projektu

Lp.	Charakterystyka działania
1	Remont dachu z malowaniem sali
2	Wymiana okien i roboty towarzyszące
3	Renowacja parkietu
4	Zakup kotary wraz z mechanizmem zasuwającym
5	Zakup krzeseł (200 szt.)
6	Zakup aparatury nagłaśniającej

5.0.2.1 Remont dachu z malowaniem sali

Kluczowym elementem planowanego projektu jest remont dachu. Wymiana istniejącego pokrycia dachowego, jest niezbędna ze względu na pogarszający się stopniowo stan techniczny dachu — szczególnie problem stanowią liczne, nasilające się, przecieki. Przewidywany zakres prac związanych z remontem dachu obejmie następujące działania:

- rozbiórka istniejącego pokrycia z blachy trapezowej,
- demontaż rynien i rur spustowych oraz obróbek blacharskich,
- montaż folii dachowej, montaż łat drewnianych i kontłat,
- rozbiórka kominów ponad połacią dachową i wykonanie nowych z cegły klinkierowej,
- montaż wyłazłów dachowych,
- ułożenie blacho-dachówki,
- montaż śniegołazów i ław kominiarskich,
- montaż rynien i rur spustowych,
- demontaż i ponowny montaż przewodów poziomych odgromowych,
- malowanie sali.

5.0.2.2 Wymiana okien i roboty towarzyszące

W ramach projektu wymieniona zostanie także część stolarki okiennej w sali głównej WDK. Okna zostaną wymienione ze względu na ich zły stan techniczny oraz słabą szczelność, co przekłada się na obniżenie komfortu osób uczestniczących w zajęciach i imprezach organizowanych w WDK oraz ma wpływ na podwyższenie kosztów utrzymania placówki (rosnące koszty ogrzewania). Projekt przewiduje wymianę pięciu okien w sali głównej Domu Kultury — zakupione zostaną okna o wymiarach:

- 2,50 x 1,80 cm — 3 szt.,
- 2,50 x 2,20 cm — 2 szt.,
- 2,50 x 1,65 cm — 1 szt.

Niezbędne prace związane z tym zadaniem obejmą:

-
- demontaż istniejącej stolarki,
 - demontaż podokienników wewnętrznych i zewnętrznych,
 - częściowe zamurowanie ościeży,
 - montaż nowych okien,
 - przymurowanie ościeży.

5.0.2.3 Renowacja parkietu

W związku z planowanym projektem kompleksowego remontu Wiejskiego Domu Kultury w Czyżowicach przeprowadzona zostanie także renowacja parkietu w sali głównej. W chwili obecnej, parkiet w Domu Kultury znajduje się w stanie wymagającym natychmiastowej renowacji bądź wymiany. W ramach tego zadania przeprowadzone zostaną następujące prace:

- cyklinowanie parkietu,
- malowanie powierzchni.

Docelowo, renowacji poddana zostanie powierzchnia $212,03m^2$.

5.0.2.4 Zakup kotary

Jednym z zadań projektowych będzie zakup kotary — inwestycja ta jest konieczna aby umożliwić odpowiednią oprawę licznych imprez o charakterze kulturalnym oraz występów, które organizowane są w Wiejskim Domu Kultury w Czyżowicach. Ze względu to, iż scena w Domu Kultury ma kształt trapezu, zaś po obu stronach sceny jest stosunkowo mało miejsca, konieczny jest montaż kurtyny podnoszonej do góry. Kurtyna będzie wyposażona w automatyczny mechanizm podnoszący.

5.0.2.5 Zakup krzeseł

Ze względu na znaczną ilość wydarzeń kulturalnych oraz imprez okolicznościowych organizowanych w Domu Kultury, podjęto decyzję o zakupie 200 krzeseł tapicerowanych. Ze względu na ograniczone możliwości przechowywania krzeseł, istotne jest aby zakupione krzesła mogły być sztaplowane w stosach. Zakupione zostaną krzesła o następujących wymiarach:

- szerokość siedziska: 41 lub 47,5 cm,
- głębokość siedziska: 42 lub 41,5 cm.

5.0.2.6 Zakup aparatury nagłaśniającej

Bardzo istotnym komponentem projektu będzie zakup aparatury nagłaśniającej wysokiej jakości. Aparatura stosowana w chwili obecnej nie gwarantuje wystarczająco dobrej jakości dźwięku, co w znacznym stopniu utrudnia organizację wydarzeń muzycznych. W związku z projektem zakupiony zostanie zestaw nagłaśniający o parametrach odpowiadających potrzebom Domu Kultury. W skład zestawu wejdą:

- power mikser PM-12 (1 szt.),

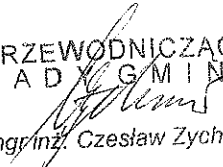
-
- kolumna głośnikowa aktywna M-112-300 (1 szt.),
 - kolumny głośnikowe KS-400/4 (2 szt.),
 - mikrofony MPSw (4 szt.),
 - zestaw bezprzewodowy MIPRO MR-801 (2 szt.),
 - statyw estradowy (6 szt.),
 - przewody głośnikowe,
 - kable mikrofonowe,
 - wtyki, statywy, gniazda oraz uchwyty w niezbędnej ilości.

Spis tablic

2.1	Ludność Gminy Gorzyce	9
2.2	Liczba urodzeń w Gminie Gorzyce	10
2.3	Liczba zgonów	10
4.1	Projekty kluczowe	31
5.1	Zakres projektu	35

Spis rysunków

2.1	Kościół p.w. Chrystusa Króla	8
2.2	Populacja Czyżowic	9
2.3	Przyrost liczby urodzeń w Czyżowicach	10
2.4	Czyżowice — przyrost naturalny	11
2.5	Plan Gminy Gorzyce	12
2.6	Mapa sołectwa	13
2.7	Strefa aktywności gospodarczej	14
2.8	Krzyż przydrożny na ulicy wiejskiej	16
2.9	Kapliczka na Pendzichu	17
2.10	Głaz narzutowy	17
2.11	Szwajcaria Czyżowicka	18
2.12	Szlak rowerowy	19
2.13	Przedszkole publiczne	20
2.14	Budynki szkoły	21
2.15	Wiejski Dom Kultury w Czyżowicach	22
2.16	Występy chóru „Moniuszko“	23
2.17	Rozgrywki LKS „Naprzód Czyżowice“	25

PRZEWODNICZĄCY
R A D Y G M I N Y

mgr inż. Czesław Zychma

Bibliografia

- [1] *Strategia Rozwoju Gminy Gorzyce do roku 2015*, Gorzyce, 2003.
- [2] *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Gorzyce*, Gorzyce, 2004.
- [3] *Program Rozwoju Turystyki Gminy Gorzyce*, Gorzyce, 2003.
- [4] *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce*, Gorzyce, 2004.
- [5] *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013*,
- [6] *Dzieje i prądy Czyżowic*, Piotr Pawlica, Miesięcznik „U Nas”, nr 5, 1993,
- [7] *Kosztorys Inwestorski*, Wiktor Kiermaszek, Wodzisław Śląski, 2007,
- [8] *Dokumentacja projektowa — WDK Czyżowice*, 2007,
- [9] *www.czyzowice.net*
- [10] *www.czyzowice.wb.pl*
- [11] *www.gorzyce.pl*
- [12] *Skarby przyrody pogranicza*, Grzegorz Chlebik, Zdenek Polasek, Urząd Gminy Gorzyce, Gorzyce, 2005,
- [13] *Gorzyce i Dolna Lutynia*, Daniel Jakubczyk, Urząd Gminy Gorzyce, Gorzyce, 2007,
- [14] *Materiały i dane udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny w Katowicach.*